

Megalakult Debrecenben és már működik a Fűves Élőhelyek Kutatóközpont

Endes Mihály
endesm@freemail.hu

Abstract

The Grasslands Research Centre (GRC) was founded on 10th November 2011 in Hungary, as a collaboration between the Faculty of Science and Technology and the Centre for Agricultural and Applied Economic Sciences of University of Debrecen as well as three national parks (Aggtelek, Bükk and Hortobágy National Parks). The objective of the GRC is to start research, restoration and education programmes focusing at the effects of climatic change. Applications will be prepared and a further collaboration will be established together with the University of Lincoln to compare grassland science issues between the Eurasian steppe and the North-American prairie. The GRC will organize an international conference on grassland science in 2016.

A Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai, továbbá Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kara valamint a Gazdaságtudományi és Vidékfejlesztési Kara, az Aggteleki, a Bükki, valamint a Hortobágyi Nemzeti Parkok vezetői a Debreceni Akadémiai Bizottság Székházában 2011. november 10-én közösen és nyilvánosan jelentették be ezirányú együttműködésüket. Botanikai, konzerváció botanikai, kutatási modellezési céllal és lehetőséggel a Botanikus Kert is kapcsolódott ehhez a kezdeményezéshez. Ezzel nem csupán egy szándéknyilatkozat hangzott el, hanem az említett intézmények mindegyikében évek, sőt évtizedek óta eredményesen zajló ezirányú (biológiai és ökológiai) kutató, illetőleg védelmi munkálatok koordinálására, emellett az oktatómunkára, kölcsönös támogatásra és fejlesztésére, pályázatok készítésére nyílik lehetőség a céloknak még az eddigénél is magasabb szintű, eredményesebb megvalósítására. Ennek keretein belül lehetőség nyílik összehasonlító vizsgálatok, megőrzési, illetőleg rekonstrukciós feladatok végzésére, amelynek helyszínéül az észak-amerikai préri szolgál a továbbiakban.

Az egyetem intézményei (Centrumok és Karok) és három nemzeti park „ötösfogata” (hivatalosan és valójában konzorciuma) számára a legnagyobb kihívást a legújabb és napjainkban is zajló, s egyelőre beláthatatlan kimenetelű és váratlan irányban induló – biológiai, etológiai, következőképpen ökológiai – történéseket indukáló klímaváltozás jelenti, amellyel sikerrel csak folyamatos jelenléttel és a tudományágak napra kész szintű odafigyeléssel leszünk képesek megbirkózni. Mindezt abban a korban (nevezzük reménykedően optimistaként periódusnak), amikor az anyagi források mindössze cseppennek ahelyett, hogy megfelelő, de legalábbis elfogadható mértékben áramlanának, kiváltképpen oda, ahol a legnagyobb szükség lenne rá.

Az előzetes sajtótájékoztatót követően megnyitóként szólalt meg Gaál István professzor (DE TEK elnök), majd Sailer Kornél professzor (DE TEK dékán), és megismerhettük a társultak vezetőit, ezek Dr. Nagy Géza professzor (DE AGTC), nemzeti parki igazgatók: Veress Balázs (ANP), Grédics Szilárd (BNP), Szilágyi Gábor (HNP), végezetül Dr. Barta Zoltán professzor (DE TEC) a Központ szakmai vezetője, irányítója.

Ezek után a széles körű témát számos oldalról megközelítő, illetőleg bemutató előadások következtek, beszámolva eddigi eredményekről, felvázolva a jövőbeni tennivalókat. Így meghallgathattuk a következőket:

Nagy Géza (DE AGTC Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Intézet): Gyepterületek mezőgazdasági értékelése

Gyüre Péter (DE AGTC Természetvédelmi Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék): Hortobágyi gyepterületek jelentősége a madárvonulásban (vadludak viszonylatában)

Lengyel Szabolcs (DE Ökológia Tanszék): Gyeprekonstrukció hatása a biológiai sokféleségre Egyek-Pusztakócson (Hortobágy) – (kételtűek parazitológiáját is érintve)

Török Péter (DE Ökológia Tanszék): Spontán szukcesszió és aktív gyepesítés a gyeppek biodiverzitásának megőrzésében

Varga Zoltán (DE Evolúciós Állattani Tanszék): Konzervációbiológia és gyepkezelés (*Lepidoptera* project keretében az Aggteleki-karszton)

Végyvári Zsolt (HNPI – DE Természetvédelmi Zoológia Tanszék): A Hortobágyon átvonuló madaraknak klímaváltozásra adott reakciói és vonulási mintázatai nagy földrajzi távolságban (a darvak kutatása kapcsán)

Tóth László, Schmotzer András, Borbáth Péter, Ferenc Attila, Sasvári János, Széles Tamás & Dudás György (Bükk Nemzeti Park Igazgatóság): Fűves élőhelyek kezelése és kutatása a Hevesi-síkon

Litauszki Tamás, Boldogh Sándor, Farkas Tünde, Virók Viktor, Visnyovszky Tamás (Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság): Természetvédelmi gyepkezelések az Aggteleki Nemzeti Parkban

Daniel Brooks (University of Toronto): A Tale of Two Grassland Ecosystems: Research with a Purpose (Jelszó: az ember segítsen az evolúciónak)

Barta Zoltán, Nagy Géza & Tóthmérész Béla (Debreceni Egyetem): A Fűves Élőhelyek Kutatóközpont: tervek és lehetőségek

Szilágyi Gábor (igazgató, Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság): Zárszó

Az utolsó két előadás némi múltidézés mellett már a reményteljes, ám nehéz és sokrétű munka szükségességét vetítette elénk.

Az alakuló ülés Nagy Géza zárszavával ért véget. Ekkor vált nyilvánossá a kitörő örömet és büszkeséget kiváltó hír, a negyven éve kiválóan működő European Grassland Federation 2016-ban Debrecennek adta nemzetközi konferenciája megrendezésének jogát. Negyven ország három-négyszáz résztvevőjének lehetünk gazdái itt, a Hortobágy szélén.

Hozzáteesszük: mindössze néhány hét elteltével, 2011. november 25-én már Barta Zoltán professzor nevével fémjelzett Szándéknyilatkozat született, a Debreceni Egyetem Fűves Élőhelyek Kutatóközpontjának pályázatáról „Pannon-gyeppek biológiai sokféleségének vizsgálata, megőrzése és rekonstrukciója” címen. Az ebben megemlített három faj egyike (a tűzok és daru mellett) nem véletlenül évkönyvünk, a Calandrella névadója, a szikipacsirta. Sok sikert magyarak!